

Plan for opprydding av spredte avløp

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
1 Strategi	4
1.1 Mål	4
1.2 Framdrift	4
1.2.1 Prioriteringsrekkefølge	4
1.2.2 Prinsipper i oppryddingsarbeidet	5
2 Saksbehandling	5
2.1 Første fase - Kartlegging.....	6
2.2 Andre fase - Saksbehandling	6
2.3 Tredje fase - Miljøoppfølging og tilsyn	9
3 Kostnader	9
3.1 Kostnader nytt avløpsanlegg.....	9
3.2 Kostnader saksbehandling.....	10
4 Ressurser og behov	10
4.1 Ressurser tilknyttet fagfeltet spredt avløp.....	10
4.3 System for registrering og oppfølging	11

Innledning

Kommunen er forurensningsmyndighet for små avløpsanlegg, det vil si avløpsanlegg som får tilførsler fra mindre enn 50 personer.

Kapittel 12 i *Forskrift om begrenning av forurensning* (Forurensningsforskriften) regulerer kommunens myndighet på dette feltet, og kommunens oppgave er blant annet å:

- Føre tilsyn med alle avløpsanlegg med mindre enn 50 personer tilknyttet og sørge for at disse anleggene ikke fører til forurensning eller helseplager
- Behandle søknader om utlippstillatelse etter forurensningsforskriftens kapittel 12
- Gi veiledning til anleggseiere
- Administrasjon av slamtømmeordning
- Kartlegge forurensning fra små avløpsanlegg

EUs rammedirektiv for vann er tatt inn i norsk rett gjennom forskrift om rammer for vannforvaltning – vannforskriften. Vannforskriften setter forpliktende mål for miljøtilstanden i alt vann og gir føringer for utarbeidelse av regionale vannforvaltningsplaner. Den regionale vannforvaltningsplanen for vannregion Trøndelag, som er gjeldende fra 2016, foreslår tiltak mot spredte avløp i omtrent 10 av kommunens vannforekomster. Det er ikke tatt utgangspunkt i disse vannforekomstene da kommunen selv har gjennomført vannovervåkning og har god oversikt over hvilke vannforekomster hvor det bør utføres tiltak.

Denne tiltaksplanen er laget for å gi en oversikt over arbeidet med spredt avløp i Skaun kommune. Tiltaksplanen beskriver hvordan arbeidet skal foregå, og hvordan kommunen skal sikre en åpen, informativ og ryddig prosess, samt skape engasjement for et bedre vannmiljø.

1 Strategi

1.1 Mål

Hovedmålet med oppryddingen er å redusere forurensning fra spredte avløp ved å pålegge utbedring eller utskifting til nytt avløpsanlegg der det er behov. Reduksjon av forurensning har som mål å bedre den økologiske tilstanden i kommunens bekker og vassdrag fra «dårlig» eller «moderat» tilstand til minimum «god» økologisk tilstand, samt bevare god økologisk vannkvalitet der tilstanden i dag er vurdert som god.

Kommunen ønsker å tilby sine innbyggere sikrest mulig drikkevannsforsyning, samt bekker og innsjøer av god kvalitet for fritid og rekreasjon. Målet er i henhold til vannforskriften (Forskrift om rammer for vannforvaltningen, 1.1.2007)

1.2 Framdrift

For å kunne nå målet, er ambisjonen å rydde opp i 60 – 80 avløpsanlegg per år.

Utbedring av 60 - 80 nye avløpsanlegg per år, vil føre til at alle private avløpsanlegg i kommunen er gjennomgått og ferdigstilt innen ca. år 2035. Ferdigstillelse av oppryddingen vil innebære overgang til en ny fase med kontroll og ettersyn.

Prioriteringen av oppryddingsområder vil foregå på bakgrunn av foretatte undersøkelser av kommunens bekker og vassdrag, slik at bekker og vassdrag som er klassifisert som dårlige blir prioritert først.

1.2.1 Prioriteringsrekkefølge

1. VIGDA-vassdraget: Sikre den kommunale vannforsyningen ved å rydde avløpsanleggene i nedbørfeltet Malmsjøen, samt rydde avløpsanleggene for blant annet å bedre den økologiske tilstanden i Kjølvatnet, Nedre Vigda, Gluggbekken, Sæterbekken og Hammerbekken
2. LAUGEN med tilløpsbekker: Rydde avløpsanleggene for å bedre den økologiske tilstanden i blant annet Vennabekken og andre tilløpsbekker til Laugen.
3. BØRSELVA- vassdraget: Rydde i avløpene for å bedre den økologiske tilstanden i blant annet Børselva og Kjæremsbekken
4. VIGGJA-vassdraget: Rydde avløpsanleggene for å bedre den økologiske tilstanden i Viggja
5. MORA med tilløpsbekker: Rydde avløpsanleggene for å bevare dagens økologiske tilstand i Mora
6. Resterende områder i kommunen

1.2.2 Prinsipper i oppryddingsarbeidet

- God og riktig informasjon til berørte innbyggere/anleggseiere
- Pålegg om tilkobling til offentlig avløpsanlegg der det er mulig.
- Fokus på bygging av gode og robuste avløpsanlegg
- Fokus på å øke kompetansen hos utførende firma
- Kommunen bør oppfordre innbyggerne til mest mulig samarbeid om felles avløpsløsninger, der det er mulig

Uavhengig av plassering på prioriteringslisten, må oppryddingen ta hensyn til planlagte tiltak i Hovedplan for vann, avløp og vannmiljø, samt uforutsette tiltak eller hendelser som kan oppstå underveis. Blant annet bør det i sammenheng med planlagt utbygging av nytt avløpsrenseanlegg på Viggja, vurderes om det skal ryddes i nedbørfeltet til Viggjabekken. Slike tilfeller vil kunne endre prioriteringslisten.

Kommunen har ikke anledning til å pålegg en grunneier å samarbeide med naboene om å etablere en felles privat stikkledning. Men, mange steder vil muligheten ligge til rette for samarbeid, og da kan det være naturlig at kommunen gir pålegg om tilkobling.

2 Saksbehandling

Det er viktig at kommunen opptrer ryddig, åpent og profesjonelt i arbeidet etter denne tiltaksplanen. Informasjon og kommunikasjon med anleggseier er viktig. Saksbehandlingen må være ryddig og forutsigbar.

2.1 Første fase - Kartlegging

Det skal foretas en kartlegging av alle avløpsanlegg i det prioriterte området, kartlegging av alle drikkevannskilder kommunen har tilgang til, samt utførelse av miljøundersøkelser etter behov. I kartleggingsfasen skal det gjøres en vurdering av hvert enkelt avløpsanlegg i området. Vurderingen gjøres ut fra all tilgjengelig informasjon kommunen har. Mulighet for tilkobling til offentlig avløpsanlegg skal vurderes i kartleggingsfasen. Det samme gjelder mulighet for etablering av felles privat avløpsanlegg.

Å rydde opp i avløpsanleggene område for område vil gi forutsigbarhet for anleggseierne i området, samt gi mulighet for å planlegge nytt felles privat avløpsanlegg eller ny felles privat avløpsledning for tilkobling til offentlig avløp.

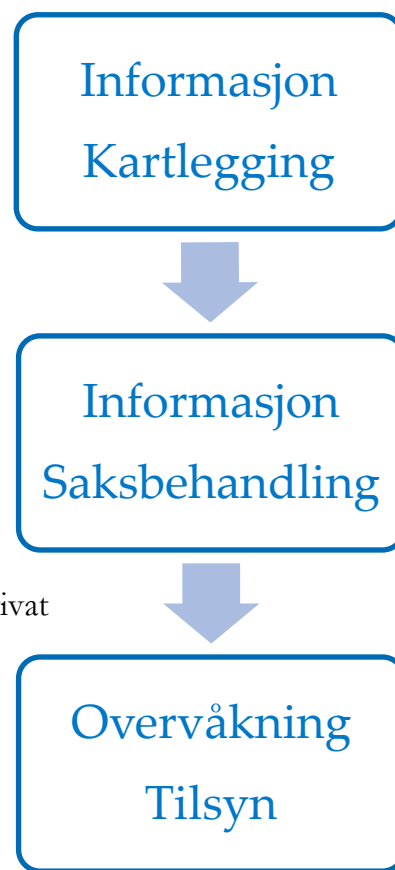
2.2 Andre fase - Saksbehandling

- Alle eiere i området kontaktes per telefon og informeres om det pågående oppryddingsarbeidet. Det sendes brev der det ikke oppnås kontakt med anleggseier
- Felles informasjonsmøte vurderes
- Det sendes forhåndsvarsel om vedtak
- Det sendes vedtak med pålegg om å søke ny utslippstillatelse/pålegg om å søke tilkobling til offentlig avløpsanlegg, det varsles samtidig om mulig vedtak om tvangsmulkt ved oversittelse av frist
- Søknad om utslippstillatelse / tilkobling behandles
- Ferdigattest gis på nytt avløpsanlegg
- Ved overtredelse av frist, vurderes vedtak om tvangsmulkt
- Ved oversittelse av frist, sendes faktura med tvangsmulkt

Det forventes at fase 2 vil ha en varighet på ca. to år fra kontakt er opprettet med eier av avløpsanlegget til ferdigattest på nytt avløpsanlegg er gitt.

Om bruk av tvangsmulkt som virkemiddel:

Dersom kommunens frist i vedtaket ikke overholdes, kan vedtak om tvangsmulkt fattes etter forurensningslovens § 73 (ved pålegg om å søke ny utslippstillatelse) eller etter plan- og bygningslovens § 32-5 (ved pålegg om å søke tilkobling til offentlig avløpsanlegg).

I vedtaket skal det settes ny frist slik at anleggseier får mulighet til utføre kravet fra kommunen. Dersom ny frist heller ikke overholdes kan faktura med tvangsmulkt sendes. Statens Innkrevingsentral krever inn tvangsmulkt etter forurensingsloven. Dersom kravet angår tilkoblingsplikten i plan- og bygningsloven, er det kommunen som krever inn.

Størrelsen på tvangsmulkten fastsettes av kommunen i begge tilfeller. Tvangsmulktens størrelse skal være i forhold til kostnaden det forventes at anleggseier vil ha med å utføre kommunens krav. Tvangsmulkt skal ikke være straff, men et virkemiddel for å få utført kommunens krav. Tvangsmulkten kan gis som en engangsmulkt eller den kan gis som en løpende mulkt som løper inntil kommunens krav er innfridd.

Saksbehandlingsrutiner

1	Dialog med anleggseier	Eiere av private avløpsanlegg kontaktes per telefon for å informeres om det pågående oppryddingsarbeidet, samt for å innhente eventuell informasjon eier har om eget anlegg. Det sendes brev dersom kontakt ikke oppnås på telefon. Avholdelse av grendevise informasjonsmøter vurderes.	Det vises til relevant veiledningsmateriale, blant annet på kommunens hjemmeside. Det informeres om fordelene ved samarbeid med naboer for etablering av fellesanlegg. Det informeres om tilkoblingsplikten til offentlig avløpsanlegg der det er relevant.
2	Utsending av varsel om pålegg	Varslet skal inneholde lettfattelig informasjon om bakgrunnen for et eventuelt pålegg og hva et eventuelt pålegg vil innebære. Det settes én frist for å søke om ny utslippstillatelse, og det settes én frist for å søke om ferdigattest (ved ferdigstilling av nytt avløpsanlegg).	Frist for tilbakemelding skal oppgis, samt informasjon om videre saksgang og hjemmel for pålegg/vedtak.
4	Utsending av vedtak om pålegg	Kommunen vedtar med hjemmel i forurensningslovens § 7 og § 18 og forurensningsforskriftens kap. 12 pålegg om å søke ny utslippstillatelse/søke tilkobling. Vedtaket skal opplyse om hvilken vurdering og hvilke lovhjemler som ligger til grunn, samt hvilke sanksjonsmidler kommunen har. Det skal opplyses om klageadgang og tidsfrist for klage.	Søknadsfrist settes til ett år, frist for gjennomføring settes til to år. Fristene gjelder både søknad om ny utslippstillatelse og søknad om tilkobling til offentlig avløpsanlegg. Eiendommer som planlegger felles anlegg kan sende felles søknad.
5	Søknad om tiltak sendes inn til kommunen	Tiltaket er søknadspliktig etter plan- og bygningslovens § 20-1 og forurensningslovens § 11. Ansvarlig søker skal ha nødvendig godkjenning for utførelse og må vise til kompetanse på fagfeltet.	Dersom valgt renseløsning er tilknytning til offentlig avløpsnett, skal det sendes søknad om tilknytning til offentlig nett.
6	Behandling av søknad om tillatelse til tiltak	Kommunen vurderer valgt renseløsning og behandler søknaden når all nødvendig dokumentasjon er innkommet. Tillatelse til tiltak og utslippstillatelse sendes tiltakshaver med kopi til ansvarlig søker. Faktura for søknadsbehandling sendes tiltakshaver. Dersom valgt renseløsning er tilknytning til offentlig nett, vil tilknytningsgebyr bli fakturert.	Det skal fortrinnsvis velges infiltrasjon til grunnen som renseløsning dersom forholdene er til stede. Tett tank som renseløsning skal kun benyttes der andre renseløsninger ikke er mulig.
7	Søknad om ferdigattest sendes til kommunen	Tiltaket er gjennomført. Ansvarlig søker sender inn søknad om ferdigattest til kommunen.	Ansvarlig søker er også ansvarlig for å påse at avløpsanlegget er utført i henhold til søknad.
8	Utarbeidelse av ferdigattest	Kommunen utsteder ferdigattest. Kommunens krav er oppfylt.	Saken lukkes.
9	Registrering og miljøovervåkning	Det nye avløpsanlegget registreres for å innlemmes i kommunens tilsynsordning. Aktuell bekk/vassdrag overvåkes for registrering av effekt etter endt opprydding.	Overvåkning av bekk registreres i Vann-nett Portal (vann-nett.no).

2.3 Tredje fase - Miljøoppfølging og tilsyn

Overvåkning – prøvetaking av bekker / vassdrag for å følge opp effekten av oppryddingsarbeidet. Vassdragsovervåkning skal følges i henhold til tidligere utarbeidet hovedrapport for tiltaksanalyse vassdrag. All relevant informasjon om det nye avløpsanlegget bør registreres for videre oppfølging og tilsyn.

3 Kostnader

3.1 Kostnader nytt avløpsanlegg

Jevnlig drift og vedlikehold av avløpsanlegget er eiers ansvar. Erfaringen fra andre kommuner viser imidlertid at jevnlig drifts- og vedlikeholdsarbeid sjelden utføres etter at et avløpsanlegg er etablert og satt i drift (unntak er minirensanlegg hvor det er lovbestemt krav om årlig service). Etter at opprydding er gjennomført vil drift og vedlikehold fortsatt være eiers ansvar, mens kommunens oppgave vil være å påse at nødvendig drift og vedlikehold blir utført.

Per i dag finnes det få offentlige støtteordninger for etablering/oppgradering av avløpsanlegg. Husstander med lav inntekt og uten mulighet for ordinært banklån, kan søke NAV om tilskudd/lån til utbedring av bolig.

NIBIO (tidligere Bioforsk) har sammenstilt kostnader for ulike typer avløpsanlegg, for 1- og 2-hus - avløpsanlegg. Kostnadstallene er gjengitt i tabellen nedenfor. Kostnadene ved å installere felles avløpsanlegg for to eller flere husstander er vesentlig lavere enn om hver enkelt bolig har sitt eget avløpsanlegg. Kommunen bør derfor oppfordre til samarbeid mellom naboer om å etablere avløpsanlegg.

Avløpsløsning	1-husanlegg	2-husanlegg
Minirensanlegg	120 000 -145 000	72 500 – 82 500
Infiltrasjonsanlegg	160 000 – 190 000	145 000
Gråvannsanlegg	166 000 – 185 000	115 000 – 121 000
Gråvannsanlegg og tett tank for kloakk	180 000 – 235 000	145 000 – 150 000
Filterbedanlegg	125 000 – 190 000	110 000 – 135 000

Investeringskostnader for ulike typer avløpsanlegg, for 1.busanlegg og 2-busanlegg. Kostandene er gitt per bus og er inkl. mva. Tallene er fra 2012. Kilde: avløp.no

Oppgitte kostnader må betraktes som omtrentlige og er avhengig av blant annet grunnforhold, avstander, etc. For huseiere med mulighet til utslipp til sjø, kreves det som oftest kun en slamavskiller. Totalkostnaden for installering av ny slamavskiller til ett bolighus kan ligge på rundt 75.000 kr, avhengig av grunnforholdene for nedgraving, og er altså vesentlig billigere enn renseanlegg med høyere rense-evne.

3.2 Kostnader saksbehandling

Kostnadene ved saksbehandling dekkes av de ordinære saksbehandlingsgebyrene bestemt i kommunens betalingsregulativ. Kostnader knyttet til tilsyn av avløpsanlegg er hjemlet i kommunens lokale forskrift; Forskrift om gebyrer for saksbehandling, kontroll og tilsyn etter forurensningsregelverket, 18.9.2018.

4 Ressurser og behov

4.1 Ressurser tilknyttet fagfeltet spredt avløp

Kommunen må ha gode rutiner for informasjon og veiledning til anleggseier. For de fleste anleggseiere vil det å skulle ta ansvar for etablering av et nytt avløpsanlegg være en ny og uvant oppgave som utføres få ganger i livet. Det er derfor viktig at kommunen har gode rutiner for veiledning, og sørger for å gi god og riktig informasjon til hjelp for anleggseier.

Aktuell informasjon kan være:

- Oppdatert og tilstrekkelig informasjon på kommunens hjemmeside / facebookside
- Informasjon via media
- Informasjon til kommunens politikere
- Informasjonsbrosjyre som sendes ut sammen med brev/forhåndsvarsel
- Veiledningshefte

Opprydding av spredte avløp krever dedikert oppfølging gjennom hele prosessen i hver enkelt sak, fra oppstart av saksbehandling til det er gitt ferdigattest på nytt avløpsanlegg. Det er derfor avgjørende at kommunen har satt av nok ressurser for oppfølging av oppryddingsarbeidet. Erfaringstall fra andre kommuner viser at det kreves ett årsverk (100 % stilling) for å rydde opp i ca. 100 avløpsanlegg per år.

4.3 System for registrering og oppfølging

Kommunen er forurensningsmyndighet og har blant annet som oppgave å føre tilsyn med gitte utslippstillatelser. Det er derfor viktig at kommunen utvikler gode arbeidsmetoder, og ikke minst har gode arbeidsverktøy, for å ivareta denne oppgaven.

Etter hvert som det blir gitt ferdigattest på nye avløpsanlegg, bør disse derfor registreres i eget system/programvare for videre kontroll og ettersyn av kommunen. En slik registrering bør innebære at hele anlegget, med alle komponenter, koordinatfestes på kart; og at anlegget blir ført inn i en kommunal tilsynsplan hvor det blant annet gjøres en vurdering av behov for prøvetaking, service, eller annen oppfølging.